

Assemblea de Catalunya: poder popular

Fa pocs dies, la televisió pública catalana va estrenar *14 d'abril. Macià contra Companys* amb un èxit notable d'audiència. El 1931, a Catalunya, l'impuls popular majoritàriament congregat al voltant d'una ERC acabada de constituir va fer caure la monarquia i va propiciar l'adveniment de la República. L'Assemblea de Catalunya, 40 anys després, va ser l'instrument aglutinador d'un ampli ventall de grups i entitats, amb una ferma base popular, que va precipitar la fi de l'hegemonia política del franquisme. Una hegemonia que ja mostrava punts de feblesa al carrer i semblava que podia ser definitivament derrotada quan, el 7 de novembre del 1971, l'Assemblea va ser constituïda. Ara fa, també, 40 anys.

En totes dues circumstàncies, la del 1931 i la del 1971, hi trobem la iniciativa popular en processos de denúncia i canvi de l'estat de coses existent. En totes dues conjuntures, la majoria treballadora i bona part dels sectors socials més dinàmics i actius expressaven de manera inequívoca la seva disconformitat amb règims d'abús de poder, injustícia i manca de llibertats. En tots dos casos, les complicitats van créixer ràpidament i van mostrar conviccions i vincles que havien estat soterrats durant molt de temps. En tots dos processos resulta evident la diversitat de posicions i de tendències que, malgrat tensions i contradiccions, no van impedir d'actuar conjuntament. En tots dos moments resulta molt destacable la capacitat d'autoorganització demostrada a partir de formes elementals –amb l'excepció del PSUC– d'enquadrament ciutadà. Tant el 1931 com el 1971 hi havia entre els factors de consens, des de primera hora, la reivindicació del reconeixement polític de Catalunya i del seu dret a l'autogovern.

No cal exagerar les coincidències. Es tracta de processos diferents en situacions històriques diferents. Un èxit electoral aclaparador que desbordava les previsions més optimistes dels vencedors, en un cas; en l'altre, la constitució d'una plataforma conjunta per tal d'articular l'oposició democràtica al franquisme i imposar el seu trànsit des de la clandestinitat fins a la visibilitat. Però la coincidència fonamental la trobem en l'audàcia i la intel·ligència demostrades a l'hora d'aprofitar els marges d'actuació política disponibles. I també, i això és encara més decisiu, la capacitat d'acumular la força que proporcionava el suport popular i saber administrar-la per provocar la transgressió del marc vigent i fundar una nova legitimitat. De manera accelerada en el primer cas, quan la crisi del règim antic es va precipitar. De manera més lenta en el segon, quan s'acabà habilitant l'anome-

JOAN M. TRESSERRAS

COMUNICÒLEG, UAB

portància ha estat tan determinant que encara avui permet establir la delimitació entre les formacions polítiques que integren el catalanisme i aquelles altres que són, des de moltes perspectives i al marge de la seva trajectòria democràtica, hereves del règim anterior i molts dels seus valors. Des de molts punts de vista, el bloc de l'Assemblea de Catalunya és encara avui, substancialment, el bloc del catalanisme. El bloc de les forces impulsores del malaguanyat Estatut, del progrés en matèria de llibertats, de les

conquestes socials. Un bloc que, més enllà de les complicitats i els mínims compartits, es caracteritza, encara, per la diversitat i les profundes divisions internes, algunes de les quals viuen en el cor mateix de la majoria de formacions i les sacsegen.

L'Assemblea de Catalunya va ser l'escola unitària on van fer l'educació sentimental una part molt significativa de les figures polítiques de la Transició; on es van forjar i delimitar camps polítics. Va ser "l'espai on plantar l'assemblea oberta que és llavor democràtica; que convoca, representa, debat, proposa, decideix". La demanda de llibertat, amnistia i Estatut d'Autonomia, en coordinació amb les altres formes d'oposició de tot l'Estat, encara ressona en el temps, sobretot quan el passat amenaça de tornar. Però amb un eco consumit.

El 1931, la mobilització social es va produir durant l'impacte de la crisi del 1929. L'orientació social de l'Assemblea de Catalunya es va enfortir davant la crisi del 1973. Ara també vivim una aguda crisi que té elements d'aquelles dues, però incorpora nous factors que fan més difícil la seva superació des de Catalunya. Especialment, si no comptem amb els instruments imprescindibles per prendre decisions que afecten el model econòmic i social i l'estil de vida de la gent. A Catalunya, les respostes a les situacions d'emergència i els grans processos de canvi han partit de l'empenta multitudinària i de l'audàcia d'unes direccions polítiques que han sabut assumir els objectius populars. L'Assemblea és la memòria viva d'això. Va ser fa 40 anys.

Ara tenim institucions. En l'horitzó dels dramàtics reptes socials que tenim plantejats, després d'haver apagat les 80 espelmes del 1931, quan avui bufem les 40 de l'aniversari de l'Assemblea de Catalunya, busquem el fil de la tradició. La d'un poder popular que, en moments decisius, ha estat la plataforma impulsora del canvi. Canvi social i construcció nacional, les dues cares d'un futur possible, que s'inspira i parteix del passat i del present, però que no n'és l'esclau.

DANIDE

nada "transició política", amb tots els seus defectes i virtuts.

L'Assemblea de Catalunya va ser el més ampli moviment de masses articulat en contra de la dictadura franquista. La seva im-

La demanda de llibertat, amnistia i Estatut d'Autonomia encara ressona, sobretot quan el passat amenaça de tornar. Però amb un eco consumit